

Pelastuslaitosten rakenneuudistuksen muutuskustannukset

Kuntaliitto on yhdessä pelastuslaitosten kanssa arvioinut valtioneuvoston esittämän alueuudistuksen kustannusvaikutuksia.

Laskelmissa käytetyt asukasluvut on saatu sisäministeriön perustelumuistiosta (päivätty 20.12.2013), palkkojen harmonisointilaskelmat perustuvat vuoden 2012 palkkatietoihin ja vuoden 2014 henkilömääriin. Laskelmissa oletetaan että henkilöryhmien palkkatasot harmonisoidaan uuden alueen korkeimman palkkatason mukaisesti.

Hallintotieteen tohtori Eero Laesterän mukaan henkilöstömenot kasvavat kuntaliitoksissa noin 2,5 %; pelastuslaitosten muutuskustannukset näyttäisivät olevan samaa suuruusluokkaa.

Pysyvät muutuskustannukset

Pysyviin muutuskustannuksiin on tässä laskelmassa huomioitu vakinaisen henkilöstön palkkojen harmonisointi sivukuluineen ja sopimuspalokuntien kustannusten harmonisointi. Muita kustannuksia ei pystytty tässä vaiheessa arvioimaan.

Ehdotettu pelastustoimialue	Asukkaita (SM muistio 20.12.2013)	Pysyvät muutuskustannukset, €/vuosi					
		Vakinaisen henkilöstön palkkojen harmonisointi		Sopimuspalokuntien kustannusten harmonisointi		Yhteensä	Vuodessa €/asukas
Hämeen pelastuslaitos (Kanta-Häme ja Päijät-Häme)	377 466	Tehtäväkohtainen palkka	200 000	Palokuntasopimusten harmonisointi	150 000	350 000	0,9
Kaakkois-Suomen pelastuslaitos (Kymenlaakso, Etelä-Karjala)	315 140	Varsinainen kuukausipalkka	799 000	Palokuntasopimusten ja vuokrien harmonisointi	350 000	1 149 000	3,6
Pohjois-Suomen pelastuslaitos (Oulu-Koillismaa, Jokilaaksot ja Kainuu)	479 185	Ei sisällä ylintä päällystoa	1 450 000	Tuntipalkoissa 9 - 20 % ero, laskenta pienimmän eron mukaan	150 000	1 600 000	3,3
Itä-Suomen pelastuslaitos (Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo ja Etelä-Savo)	567 774		480 000	Sivutoimisen henkilöstön korvausten harmonisointi	550 000	1 030 000	1,8
Sisä-Suomi (Pirkanmaa ja Keski-Suomi)	765 851	Operatiivinen miehistö	2 200 000	Sopimuspalokuntien palkkojen harmonisointi	800 000	3 000 000	3,9
Keskimäärin (tai yhteensä) tarkastelluilla alueilla	2 505 416		5 129 000		2 000 000	7 129 000	2,8

Suunnitelman mukaan 11:sta pelastustoimialueesta kolme säilyisi ennallaan, kahdeksalla muutosalueella asui 4 160 000 asukasta. Jos oletetaan että niillä kolmella muutosalueella, joiden osalta tarkastelua ei ole tehty, muutuskustannukset ovat vastaavat kuin yllä esitetyillä alueilla eli keskimäärin 2,8 €/asukasta kohden vuodessa, muodostuu pelastustoimen alueuudistuksen **pysyviksi muutuskustannuksiksi yhteensä 11,8 miljoonaa euroa vuodessa**. Alueuudistukselle pyritään saavuttamaan 7,5 miljoonana euron säästöt eli 1,4 € asukasta kohden vuodessa.

Laskelmissa ei ole huomioitu ensihoidon henkilöstön palkkojen harmonisointikulua, joka olisi esim. Pohjois-Suomen pelastuslaitoksen osalta 130 000 euroa vuodessa. Ensihoidon osuus pelastuslaitosten henkilöstöstä on 1500 htv.

Kertaluonteiset muutuskustannukset

Kertaluonteisten muutuskustannusten laskenta vaatisi syvällisempää valmistelua. Tässä vaiheessa muutuskustannuksiksi on tunnistettu ICT-

järjestelmien yhtenäistäminen, kaluston merkintöjen uudistaminen ja VIRVE-kaluston parametointi.

Ehdotettu pelastustoimialue	Asukkaita (SM muistio 20.12.2013)	Kertaluonteiset muutuskustannukset, €		
		ICT yhtenäistäminen	Kaluston merkinnät yms.	Yhteensä
Hämeen pelastuslaitos (Kanta-Häme ja Päijät-Häme)	377 466	100 000	50 000	50 000
Kaakkois-Suomen pelastuslaitos (Kymenlaakso, Etelä-Karjala)	315 140	150 000	70 000	220 000
Pohjois-Suomen pelastuslaitos (Oulu-Koillismaa, Jokilaaksot ja Kainuu)	479 185	150 000	ei arvioitu	150 000
Itä-Suomen pelastuslaitos (Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo ja Etelä-Savo)	567 774	200 000	ei arvioitu	200 000
Sisä-Suomi (Pirkanmaa ja Keski-Suomi)	765 851	200 000	ei arvioitu	200 000
Keskimäärin (tai yhteensä) tarkastelluilla alueilla	2 505 416	700 000	120 000	820 000

Kertaluonteisiin muutuskustannuksiin huomioidaan lisäksi alueiden yhdistämisen valmisteluun keskitettävät projektihenkilöt, joiden määräksi arvioitiin 3 henkilöä jokaista uutta pelastuslaitosta kohden. Kaikkien muutosalueiden osalta kertavaikutteisten muutuskustannusten suuruudeksi voidaan arvioida ainakin 5 miljoonaa euroa.

Ehdotettu aikataulu

Aikataulun osalta on oleellista, että mikäli uudistuksessa edetään nyt esitetyllä tavalla, liki 300 kunnalle annetaan aito mahdollisuus päästä yhteisymmärrykseen uusien pelastuslaitosten perustamisesta. Keskeisiä ratkaistavia asioita ovat hallintomalli ja kustannustenjakko.

Lisäksi tulisi huomioida, että pelastuslaitosten toiminnan kehittäminen muutoksen yhteydessä edellyttää joustavampaa aikataulua, kuin mitä nyt on esitetty.

Kuntaliiton ehdotus pelastustoimen säästöjen saavuttamiseksi

Kuntaliitto ehdottaa, että alueuudistus valmistellaan uudestaan sisäministeriön, pelastuslaitosten ja kuntien yhteistyönä siten, että mahdolliset muutokset tehdään toiminnallisista lähtökohdista.

7,5 miljoonan euron säästötavoite toteutettaisiin joustavoittamalla sisäministeriön alemman tason säätelyä. Uudistamalla *Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjetta* ja sen tulokintaa, voidaan pelastustoimen palvelutasoa optimoida kansalaisten turvallisuuden heikentymättä.

Timo Kietäväinen

varatoimitusjohtaja